

13ο Μάθημα

Βασικός σκοπός

Να συμφιλιωθούν τα παιδιά με την διαφορετικότητα της αμφίσεψ του ιερέα και να κατανοήσουν τον συμβολισμό των αμφίων.

Κεντρικές ιδέες

- Ο ιερέας, ντυμένος με τα άμφια, αποτελεί μια εικόνα, η οποία συμβολίζει και διδάσκει
- Η ιδιαιτερότητα των αμφίων εκφράζει ακριβώς την ιδιαιτερότητα της στιγμής, κατά την οποίαν κάτι ιδιαίτερο, κάτι εξαιρετικό πραγματοποιείται

Εποπτικά μέσα

- Τα άμφια του ιερέα.
- Ανάλογες χαρτοκοπτικές κατασκευές

ΛΙΓΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Αγαπητέ μου φίλε,

Τίποτε στην Εκκλησία δεν είναι αποκομμένο από τα άλλα, τίποτε ορατό δεν είναι άσχετο από κάτι αόρατο, τίποτε δεν είναι μόνο θεωρητικό, τίποτε δεν είναι μόνο πρακτικό. **Τα πιο σημαντικά και τα πιο ασήμαντα, έχουν ένα κοινό σκοπό: Να συμβάλλουν στην σωτηρία του ανθρώπου.**

Κοινό είναι και το ήθος της Εκκλησίας. Τα πλέον εμφανή και τα πλέον αφανή, ή μένουν διαποτισμένα από το ταπεινό φρόνημα του Χριστού και των αγίων Του ή αλλοτριώνονται και -το χειρότερο- σκανδαλίζουν και οδηγούν σε απώλεια ψυχών.

Πολλά στοιχεία της λατρευτικής ζωής της Εκκλησίας μας έρχονται από πολύ παλιά. Οι παραστάσεις των ανθρώπων ήταν άλλες, τα δεδομένα τους διαφορετικά. Σήμερα, χρειάζεται πολλαπλάσιος κόπος για να εξηγηθούν τα σύμβολά της. Τέτοια περίπτωση αποτελούν και τα ιερά άμφια. **Χωρίς γνώση των συμβολισμών τους, παραμένουν σημείο αντιλεγόμενο:** Στην καλύτερη περίπτωση, αντίλαλος μιας παλιάς, πολύ παλιάς εποχής. Στη χειρότερη, αναχρονιστική επίδειξη μεγαλοπρέπειας και πλούτου. Και δεν αποτελούν μοναδική περίπτωση. **Δυστυχώς, ένα άθροισμα δευτερευόντων -φαινομενικά- θεμάτων σε συνδυασμό με την ελλιπή κατήχηση, την έλλειψη πληροφόρησης και τις άστοχες συμπεριφορές «εκ των ένδον» γίνονται αιτία, η Εκκλησία να λοιδορείται, χωρίς ευκαιρία και βήμα απολογητικού λόγου, ούτε καν απολογίας.**

Γι' αυτό, μια από τις πιο «επίμονες» ιδέες αυτού του βιβλίου -που αποτελεί και πρόταση εφαρμογής της στο δικό σου κατηχητικό έργο- είναι **η εξοικείωση των παιδιών με τη γλώσσα, τους κώδικες, τις εικόνες, τους ήχους και γενικά με όλες τις παραμέτρους της λατρευτικής ζωής της Εκκλησίας μας, κυρίως όμως με την εσωτερική τους ενότητα.** Αυτήν αναζητούμε, αναδεικνύουμε και μαθαίνουμε τα παιδιά να την αναγνώ-

ρίζουν. Τους ανοίγουμε έτσι τον δρόμο, από τα ανθρώπινα σχήματα, στα πνευματικά μηνύματα. Παράλληλα, δίνουμε μια προοπτική, μια ελπίδα στην Εκκλησία του αύριο» να καταφέρει να αρθρώσει λόγο αληθείας, συγχρόνως όμως λόγο πειστικό, στέρεο και αποδεκτό από την κοινωνία του 21ου αιώνα.

Το εγχείρημα μπορεί να ακούγεται απλό. Οι εποχές όμως δεν αγαπάνε τον κόπο, που απαιτείται για να προσεγγίσει κανείς το αφανές και το κρυμμένο. Η προσέγγιση αυτή απαιτεί και χρόνο και πνευματικό κόπο. Τα παιδιά μας, αλλά και οι πρόσφατες γενεές γενικότερα, έμαθαν να αρκούνται στην πρώτη εντύπωση και στο άμεσο μήνυμα. Ακόμη ένας παράγοντας, που καθιστά το έργο μας τόσο σημαντικό.

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα, παρουσιάζουμε στα παιδιά τα ιερά άμφια.

Αρχικά, ας τους υπενθυμίσουμε, πως όλοι μας φοράμε διαφορετικά ρούχα, ανάλογα με την επισιμότητα μιας γιορτής ή και με μια δουλειά που θέλουμε να κάνουμε. Με τον τρόπο αυτό τους λέμε πως δεν είναι όλες οι ώρες ίδιες και πως το ρούχο μας προσαρμόζεται, ανάλογα με την περίπτωση.

Στη συνέχεια, θα σου πρότεινα να προσεγγίσουμε το θέμα εξ αρχής με το ίδιο σκεπτικό που παρουσιάσαμε την εικόνα.

Ο ΙΕΡΕΑΣ, ΝΤΥΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΑ ΑΜΦΙΑ, ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΙΑ ΕΙΚΟΝΑ, Η ΟΠΟΙΑ ΣΥΜΒΟΛΙΖΕΙ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΕΙ.

Πρώτ' απ' όλα, παρουσιάζουμε στα παιδιά τα άμφια -καλύτερα να παρίσταται και ένας ιερέας ενδεδυμένος- και, χωρίς να πούμε τίποτε, ας τα ρωτήσουμε:

Λοιπόν παιδιά μου, τι εντύπωση σας προκαλούν τα άμφια;
...είναι πολύ επίσημα...πολύ φανταχτερά...πολύ περίεργα

Σε σχέση με τα δικά μας ρούχα;
...πολύ διαφορετικά.

Για πείτε μου, ο ιερέας φοράει διαρκώς αυτά τα ρούχα;

...όχι, μόνο την ώρα της λειτουργίας των Μυστηρίων και των ακολουθιών.

Ωραία! Μήπως λοιπόν, εκείνη την ώρα, που φοράει τα τόσο... διαφορετικά ρούχα, είναι σα να μας λέει πως συμβαίνει κάτι πολύ διαφορετικό, απ' ότι τις άλλες ώρες;

...

Κάποιο παιδάκι είπε προηγουμένως για κάτι πολύ φανταχτερό, πολύ φωτεινό. Πότε κάποιος είναι πολύ ...φωτεινός;

...όταν είναι πολύ χαρούμενος.

Βλέπετε, πως τις περισσότερες φορές, τα άμφια του ιερέα εκπέμπουν με τα χρώματά τους χαρά; Σαν να ετοιμάζεται να συναντήσει ένα πολύ αγαπημένο πρόσωπο;

...γιατί λέτε «τις περισσότερες φορές»; Μπορεί να φανερώνει και λύπη;

Βέβαια! Στη Μεγάλη Εβδομάδα, για παράδειγμα, οι ιερείς φορούν πιο σκούρα άμφια, για να δείξουν την λύπη τους για τα παθήματα του Χριστού.

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΜΦΙΩΝ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΤΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑΝ ΚΑΤΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ, ΚΑΤΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ.

Εάν τώρα επιθυμείς, μπορείς να δώσεις με δυο λόγια ένα απλό συμβολισμό στα άμφια που αναφέρει το βιβλίο των παιδιών. Οποσδήποτε, η καλύτερη εκδοχή, είναι να μπορούν τα παιδιά να τα δουν και να τα ακουμπήσουν. Αλλά και η χαρτοκοπτική δραστηριότητα της γιαγιάς αποτελεί πολύ ενδιαφέρουσα δραστηριότητα.

Το σιχάριο, όταν είναι λευκό, συμβολίζει τη χαρά του ιερέως που το φοράει, ενώ όταν είναι κόκκινο, το αίμα του Χριστού στον Σταυρό.

Το οράριο συμβολίζει τα φτερά των αγγέλων.

Μην ξεχνάτε παιδιά, πως, την ώρα της θείας λειτουργίας, ο ιερέας ενώνει την προσευχή του με εκείνη των αγγέλων, μπροστά στον θρόνο του Θεού.

Το πετραχίλι τοποθετείται στον λαιμό του ιερέως, για να του θυμίζει πως έχει αφιερώσει τη ζωή του στον Θεό. Θυμίζει επίσης το βάρος του σταυρού που σήκωσε ο Χριστός μας.

Για κοιτάζτε παιδιά, τι έχει κάτω το πετραχίλι;

...μικρές κλωσιές.

Ξέρετε τι είναι;

...

Συμβολίζουν τις ψυχές των ανθρώπων, που οδηγήθηκαν στην εξομολόγηση και κάτω από αυτό το πετραχίλι βρήκαν την σωτηρία.

Ακολουθεί η **ζώνη**. Συμβολίζει την αποφασιστικότητα του ιερέως να διακονήσει τους ανθρώπους.

Είναι όπως, όταν θέλουμε να ξεκινήσουμε μια εργασία, σφίγγουμε τη ζώνη μας.

Το φελόνιο είναι σαν χιτώνας, που καλύπτει όλο σχεδόν το σώμα. Συμβολίζει την προστασία του Θεού προς τον ιερέα, θυμίζει όμως και τον χιτώνα, που φόρεσαν περιπαικτικά οι στρατιώτες στον Χριστό, πριν τον σταυρώσουν.

Το επιγονάτιο, έχει τον πιο εντυπωσιακό συμβολισμό: Τοποθετείται στο σημείο, που οι αρχαίοι στρατιώτες τοποθετούσαν το σπαθί, την ρομφαία, όπως ονομαζόταν. Συμβολίζει τη δύναμη του λόγου του Θεού.

Τα επιμανίκια συμβολίζουν τα δεσμά του Χριστού, όταν οδηγήθηκε στον Πιλάτο. Θυμίζουν, πως την ώρα της θείας λειτουργίας, αποτελούν χέρια του ίδιου του Χριστού, που ο ιερέας Του τα έχει παραδώσει.

...Δεν το καταλαβαίνω αυτό κύριε!

Για σκέψου: Ο Θεός μας αγαπάει, έτσι δεν είναι;

...ναι

Κι όποιος αγαπάει, δεν κάνει ό, τι μπορεί για να βοηθήσει τους άλλους;

...μάλιστα

Ο Χριστός όμως δεν είναι πια ανάμεσά μας σαν άνθρωπος, έτσι;

...μάλιστα.

Όταν λοιπόν θέλει να βοηθήσει κάποιον, πρέπει να "δανειστεί" ένα σώμα, κάποια χέρια, για να δείξει την αγάπη Του.

...

Για φανταστείτε τι μεγάλο προνόμιο είναι για κάποιον να γίνει εργαλείο της αγάπης το Θεού! Καταλάβετε τώρα τι εννοούμε, όταν λέμε πως ένας πιστός χριστιανός είναι στρατιώτης του Χριστού;

...

Συμμαχεί μαζί Του για να δώσει την ίδια μάχη. Εναντίον όμως ποιού;

...της κακίας, της αμαρτίας... του μίσους...

Το **ωμοφόριο** του επισκόπου θυμίζει την εικόνα του Χριστού, που παίρνει στον ώμο το χαμένο πρόβατο.

Ο **σάκος** συμβολίζει τις προσβολές που δέχτηκε ο Χριστός πριν τον σταυρώσουν. Θυμίζει στον επίσκοπο, πως απεικονίζει τον Χριστό της ταπείνωσης, της υπομονής και της απέραντης αγάπης.

Η **μίτρα** απεικονίζει τον Χριστό ως βασιλέα, ενώ η **ράβδος** του επισκόπου, την πνευματική εξουσία, αλλά και τη δύναμη του Θεού πάνω στις δυνάμεις του κακού.

Στο σημείο αυτό, αν θέλεις, μπορείς να δώσεις σ' ένα παιδί να διαβάσει το πολύ ζωντανό κείμενο, του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

Εναλλακτικά θέματα για συζήτηση...

- Αν θελήσεις να συσχετίσεις ακόμη περισσότερο τα ενδύματα με ένα πνευματικό γεγονός, που αντιπροσωπεύουν, μπορείς να ανατρέξεις:

Στη Μεταμόρφωση του Χριστού: *«καί μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καί ἔλαμψε τό πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τά δέ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς τό φῶς»*. Ματθ. 17:2

Στο κατάλευκο ρουχαλάκι του παιδιού, όταν βγαίνει από την κολυπήθρα, σύμβολο αναγέννησης και αποκατάστασης της καθαρότητας των Πρωτοπλάστων.

Στη φράση του απ. Παύλου: *«ὅσοι γάρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδώσαθε»*. Γαλ. 3:27